

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van de parochiekerk Sint-Denijs met kerkhof te Wichelen

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, l, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011 en 9 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 20 oktober 2010 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen parochiekerk Sint-Denijs met kerkhof te Wichelen;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 7 juli 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de artistieke, historische en volkskundige waarde:

- als monument

parochiekerk Sint-Denijs met inbegrip van de cultuurgooderen die er integrerend deel van uitmaken, deel van de omringende kerkhofsite met hekwerk en 4 gietijzeren

grafkruisen, gelegen te
 Wichelen (Serskamp), Dorpstraat 51;
 bekend ten kadaster:
 Wichelen, 2e afdeling, sectie D, perceelnummers 57A, 64B DEEL, 67N DEEL
 zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De **artistieke waarde** en de **historische waarde**, en meer bepaald de architectuurhistorische waarde van de parochiekerk *Sint-Denijs* gelegen Dorpstraat 51 te Serskamp,

met inbegrip van volgende cultuuroederen die er integrerend deel van uitmaken:

- schilderij "Jezus de kindervriend" van omstreeks 1600
- schilderij "Het gezin van Nazareth" uit eind 18de eeuw.
- houten beeld van de H. Blasius uit de 17de eeuw.
- houten beeld van de H. Dionysius uit de 17de eeuw.
- twee musicerende engelen in eik uit midden 18de eeuw
- houten beeld van de H. Wivina uit de 19de eeuw.
- kruisbeeld met rocaillmotief en engelenhoofdje (in de sacristie)
- zes gepolychromeerde plaasteren heiligenbeelden op uitgewerkte consoles
- gepolychromeerd plaasteren Christusbeeld aan kruis
- hoofdaltaar en twee zijaltaren in neogotische stijl van omstreeks 1879
- preekstoel in eik uit de 19de eeuw
- biechtstoel in eik van omstreeks 1750
- gepolychromeerde plaasteren kruisweg
- vaandel van "De Onbevleete Ontvangenis".

Neogotische plattelandskerk gebouwd in 1856-1858 naar ontwerp van 1855 van de priester-architect Jan August Clarysse. Als authentieke dorpskerk in sobere baksteenarchitectuur en naar type plattegrond en opbouw met smaakvolle ornamentiek, getuigend van een artistieke creatie én architectuurhistorisch betekenisvol voor de evolutie van deze architect zijn kerkelijk architecturaal oeuvre. De dorpskerk is representatief voor de esthetiek en vormentaal eigen aan Clarysse, waarmee hij een aparte plaats inneemt binnen de evolutie van de neogotiek. Ook in de architecturale vormgeving van het kerkinterieur is de Sint-Denijskerk stilistisch exemplarisch voor de neogotische kerkenbouw van Clarysse. De Sint-Denijskerk bezit een typerend neogotische uitrusting en aankleding die stilistisch een ensemble vormen harmoniërend met de architectuur waaronder: altaren met kunstzinnig schrijnwerk van het laatste kwart 19de eeuw uit het atelier van de beeldhouwer-schrijnwerker Séraphin De Maertelaere (Wetteren), fragmenten en sporen van wandbeschildering die getuigen van een karakteristieke neogotische polychromie in het koor, en drie koorglasramen van 1929 uitgevoerd door het atelier Ganton die een illustratie zijn van neogotische glasraamkunst. Een aantal religieuze kunstwerken gerecupereerd uit de voorgaande kerk op dezelfde site getuigen tevens van de voorgeschiedenis van het kerkgebouw.

De **historische waarde** en meer bepaald de cultuurhistorische waarde, en de **volkskundige waarde** van het deel van *de kerkhofsite rondom de Sint-Denijskerk met hekwerk aan de straat en vier gietijzeren grafkruisen*, gelegen Dorpstraat te Wichelen (Serskamp):

Het omringend areaal van het kerkhof bezit historisch, ruimtelijk en visueel een onlosmakelijke band met de kerk als site van de oude parochiekerk, die aan de huidige kerk voorafging. Cultuurhistorisch illustratief als oude parochiale begraafplaats van een dorpskerk, die zich volgens middeleeuws gebruik rondom de kerk bevond. Het ijzeren hekwerk met axiaal toegangshek is typerend als accentuering van de kerkhoftoegang in combinatie met een groenblijvende haag als verdere kerkhofafsluiting.

De kerkhofsite bezit door zijn funeraire functie en als context historisch ook een inherente samenhang met de monumentale calvarieberg onder afdak, volgens christelijke traditie opgesteld tegen het kerkkoor, en met de oude grafstenen geplaatst tegen de kerk. Vier overblijvende gietijzeren grafkruisen zijn volkskundig als funerair erfgoed van belang: deze traditionele, decoratief uitgewerkte graftekens waren eigen aan de lagere bevolgingsklasse (gietijzeren grafkruis, Hourant type II A 1 a 1, blok voorkant rechts, perceel 24; gietijzeren grafkruis; Hourant type II A 5 h, blok C, perceel 76; gietijzeren grafkruis, Hourant type II A 2 d, blok E, perceel 121bis; gietijzeren grafkruis; Hourant type II A 5 e, blok voorkant links, perceel 16.) Zij getuigen tevens cultuurhistorisch van het traditioneel gebruik van het kruis als symbool voor christelijke graftekens.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009 en 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel, 11 JAN. 2012

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS